

KONKURS Z HISTORII
Klucz odpowiedzi. Etap rejonowy 2014/2015
Suma punktów do uzyskania: 70

1. Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (7 p.)

A. Porównaj 2 ilustracje i określ, w jakich stylach architektonicznych zostały wybudowane przedstawione na nich budowle. (2 p.)

Ilustracja I. Styl **romański**

Ilustracja II. Styl **gotycki**

B. Wymień 4 cechy charakterystyczne stylu architektonicznego przedstawionego na ilustracji nr I. (4 p.)

np. grube mury, małe okna, wrażenie przysadzistej budowli, sklepienia kolebkowe i krzyżowe, okrągłe łuki, rotundy, prostota, proporcjonalność

C. Określ, jaką literą na osi czasu zaznaczony jest okres rozwoju na ziemiach polskich stylu architektonicznego z ilustracji nr I. Podkreśl właściwą literę. (1 p.) **B**

2. Na podstawie ilustracji lub tekstu źródłowego wykonaj polecenia. (2 p.)

A. Podaj nazwisko rzeźbiarza, który był autorem tego dzieła: (1 p.)

Wit Stwosz

B. Podaj powszechnie używaną nazwę świątyni, w której znajduje się to dzieło. (1 p.)

Kościół Mariacki w Krakowie

3. Na podstawie obrazu Jana Matejki i objaśnień pod nim zawartych, odpowiedz na pytania: (3 p.)

A. Czy artysta stworzył wizję chrztu Polski zgodnie z prawdą historyczną? (odpowiedz tak lub nie)(1 p.)

Nie

B. Podaj 2 argumenty potwierdzające twoją odpowiedź. (2 p.)

Na obrazie przedstawione zostały postacie, które pojawiły się w Polsce po 966 r. i nie mogły uczestniczyć w chrzcie Mieszka I, np, biskupi Wojciech i Jordan, arcybiskup Radzim Gaudenty, benedyktyni.

4. Na podstawie mapy i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (4 p.)

A. Zapisz widoczne na mapie 2 nazwy ziem, które stanowiły rdzenną siedzibę Litwinów. (2 p.)

Żmudź

Auksztota

B. Podaj nazwę państwa sąsiadującego z Polską, którego stolicą był Malbork. (1 p.)

Państwo Zakonu Krzyżackiego

C. Napisz, co łączy zaznaczone na mapie tym samym znakiem miejscowości: Krewo, Wilno, Radom, Horodło. (1 p.)

Zostały tam zawarte unie (układy) polsko-litewskie.

5. Rozpoznaj władców Polski na podstawie ich portretów stworzonych przez Jana Matejkę i określ, z jakich dynastii pochodzili. (7 p.)

Ilustracja I:

Władca: **Mieszko I**

Dynastia: **Piastów**

Ilustracja II:

Władca: **Jadwiga**

Dynastia: **Andegawenów**

Ilustracja III:

Władca: **Władysław Jagiełło**

Dynastia: **Jagiellonów**

Określ, która z tych postaci została kanonizowana za pontyfikatu Jana Pawła II. (1 p.)

Jadwiga

6. Na podstawie fragmentu Kroniki Galla Anonima – pieśni rycerskiej z XII w. - wykonaj polecenie: (2 p.)

Rozstrzygnij, kto śpiewał tę pieśń – rycerze Henryka V, czy rycerze Bolesława Krzywoustego. Odpowiedź uzasadnij.

Pieśń tę śpiewali rycerze Henryka V, który w walce z Bolesławem przegrał.

7. Przeanalizuj poniższe teksty źródłowe, a następnie wykonaj polecenia. (6 p.)

A. W wykropkowane miejsca poniżej wpisz właściwe nazwy – I pokój toruński, II pokój toruński – i odpowiednie daty. (4 p.)

Tekst I dotyczy **II pokoju toruńskiego** zawartego w roku **1466**.

Tekst II dotyczy **I pokoju toruńskiego** zawartego w roku **1411**.

B. Uzasadnij krótko przyporządkowanie wybrane przez siebie w punkcie A. (1 p.)

W wyniku II pokoju toruńskiego Polska odzyskała ziemie wspomniane w tekście, wielki mistrz zobowiązany był składać królowi polskiemu hołd.

C. Korzystając z wiedzy pozaźródłowej, wyjaśnij, do jakich postanowień traktatu nawiązywały słowa w tekście B: "[...] zawarto i zatwierdzono na piśmie pokój na warunkach niesprawiedliwych i niekorzystnych dla Królestwa Polskiego". (1 p.)

Mimo wielkiego zwycięstwa pod Grunwaldem Polska odzyskała jedynie niewielką część ziem zagarniętych wcześniej przez Krzyżaków.

8. Uzupełnij poniższy tekst, wpisując odpowiednie wyrazy. (9 p.)

Kazimierz Wielki wstąpił na tron w **1333** r. Na zjeździe w **Wyszehradzie** w 1335 r. zawarł kompromis z Czechami. W zamian za 20 tys. kop groszy praskich **Jan Luksemburczyk** zrzekł się pretensji do tronu polskiego. Na drugim zjeździe w tej samej miejscowości w 1339 r., Kazimierz zrzekł się praw do **Śląska**. W tym samym roku Kazimierz doprowadził do sądu papieskiego o Pomorze, który odbył się w **Warszawie**. Spór polsko – krzyżacki zakończył pokój w **Kaliszu** zawarty w **1343** r. W jego wyniku Polska odzyskała **Kujawy** i **ziemię dobrzyńską**.

9. Uzupełnij schemat przedstawiający podział urzędów w państwie polskim za panowania Kazimierza Wielkiego. Skorzystaj z podanych propozycji. (7 p.)

starosta, wojewoda, kanclerz, kasztelan, podskarbi królewski, marszałek, podkanclerzy

Urzędy

Lokalne:

starosta
wojewoda
kasztelan

Centralne:

kanclerz
podskarbi królewski
marszałek
podkanclerzy

10. Zaznacz prawidłowe odpowiedzi. (10 p.)

I. Cesarska koronacja Karola Wielkiego odbyła się w:

- a) 800 r.
- b) 804 r.
- c) 814 r.

II. Ucieczka Mahometa z Mekki do Jatribu (Medyny) to:

- a) sunna,
- b) hidżra,
- c) sura.

III. Do dziś nie przetrwał zakon:

- a) maltańczyków,
- b) krzyżaków,
- c) templariuszy.

IV. Wojowników normańskich w Europie Wschodniej nazywano:

- a) Rurogami,
- b) Waregami,
- c) Wioletami.

V. Władca Polski, który zginął w bitwie z Turkami pod Warną, nosił imię:

- a) Kazimierz,
- b) Władysław,
- c) Ludwik.

VI. Z którym cesarzem związane jest określenie "udać się do Canossy"?

- a) Ottonem III,
- b) Henrykiem II,
- c) Henrykiem IV.

VII. Ostatnia twierdza krzyżowców na Bliskim Wschodzie to:

- a) Jerozolima,
- b) Akka,
- c) Trypolis.

VIII. Nadanie przez seniora dóbr ziemskich wasalowi nosi nazwę:

- a) inwestytury,
- b) komendacji,
- c) immunitetu.

IX. Miecz koronacyjny władców Polski to:

- a) Durandal,
- b) **Szczerbiec,**
- c) Ekskalibur.

X. Pierwsza krucjata do Ziemi Świętej rozpoczęła się w:

- a) 1147 r.
- b) 1202 r.
- c) **1096 r.**

11. Rozstrzygnij, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe, wpisując P (prawda) lub F (fałsz).(4 p.)

W średniowieczu literatura, sztuka oraz nauka odgrywały służebną rolę wobec religii, dlatego przeważała w nich tematyka chrześcijańska.	P
Do XIV w. osoby potrafiące czytać i pisać stanowiły mniejszość. W grupie tej byli niemal wyłącznie duchowni.	P
Samorząd w średniowiecznych miastach składał się z rady miejskiej i wójta.	F
Społeczeństwo średniowiecznych miast było silnie rozwarstwione. Ze względu na pochodzenie mieszczanie dzielili się na patrycjuszy, pospólstwo i plebs.	P

12. Od XII w. na ziemiach polskich rozpoczęły się przemiany w technice rolnej, upowszechnił się stopniowo system trójpolówki. Poniżej przedstawiono wyjaśnienie tej metody. Przy zdaniu prawdziwym wpisz literę P. (1 p).

Podział pola na trzy części, z których jedna była obsiewana zbożami ozimymi, druga jarymi, a trzecia ugorowała; każda część co trzy lata leżała przez rok odłogiem i była wykorzystywana jako pastwisko.	P
Podział pola na trzy części, z których na jednym uprawiano warzywa, na drugim zboże, a na trzecim ziemniaki.	
Zobowiązanie chłopów do pracy na trzech polach: swoim, pana, oraz księdza proboszcza.	

13. Spośród podanych niżej faktów wybierz dwie najważniejsze przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej, zakreślając właściwe odpowiedzi. (2 p.)

- A. Niebezpieczeństwo najazdów tatarskich na Polskę i Litwę.
- B. Plany chrystianizacji Litwy.**
- C. Plany podboju Krymu.
- D. Wygaśnięcie męskiej linii Andegawenów.
- E. Zagrożenie Polski i Litwy ze strony Państwa Zakonu Krzyżackiego.**

14. Obok podanych poniżej wydarzeń napisz nazwisko panującego wówczas w Polsce władcy. (6 p.)

- A. Powstanie pierwszego polskiego biskupstwa **Mieszko I**
- B. Pierwsza koronacja królewska w Polsce **Bolesław Chrobry**
- C. Wydanie statutu (testamentu) wprowadzającego zasadę senioratu **Bolesław Krzywousty**
- D. Zjednoczenie ziem polskich po okresie rozbicia dzielnicowego **Władysław Łokietek**
- E. Utworzenie Akademii Krakowskiej **Kazimierz Wielki**
- F. Bitwa pod Grunwaldem **Władysław Jagiełło**

Uwaga: w zadaniach otwartych inne poprawne merytorycznie odpowiedzi będą oceniane na korzyść ucznia.